

Якість інтегрованої звітності та її характеристики

У статті проведено дослідження якості інтегрованої звітності. Інтегрована звітність є формою корпоративної звітності, яка представляє інформацію щодо створення цінності для всіх стейкхолдерів, враховуючи фінансову, нефінансову, екологічну, соціальну та управлінську інформацію. Ця форма звіту дозволяє зрозуміти взаємозв'язки між фінансовими та нефінансовими факторами ефективності підприємства, які створюють додаткову цінність. Дослідження показують, що інтегрована звітність покращує інформаційне середовище компаній, підвищує їх ринкову оцінку та пом'якшує інформаційну асиметрію між внутрішніми та зовнішніми користувачами звітності. У 2013 році Міжнародна рада інтегрованої звітності була створена для визначення фундаментальних концепцій і принципів формування інтегрованого звіту, а також для оцінки його якості. Наразі близько 500 компаній по всьому світі публікують інтегрований звіт згідно з рекомендаціями Міжнародної ради інтегрованої звітності. Структура корпоративного управління та практики корпоративної організації допомагають утворювати цілісний погляд на розробку стратегії, що призводить до інтеграції різних аспектів створення вартості підприємства, а також до збільшення доданої вартості і представлення якісної інформації через інтегровану звітність. У статті наведено критерії оцінки якості інтегрованої звітності. Вказані критерії розглядаються Міжнародною радою інтегрованої звітності як обов'язкові вимоги. Розкриття якісної інформації через інтегровану звітність надає можливість об'єктивно оцінити результати та перспективи розвитку підприємства, вплив його діяльності на навколишнє середовище та суспільство.

Ключові слова: інтегрована звітність; якість інформації; управління; корпоративна соціальна відповідальність; сталий розвиток.

Постановка проблеми. Інтегрована звітність належить до форм корпоративної звітності, яка покликана представляти інформацію щодо створення цінності на підприємстві для всіх стейкхолдерів. Інтегрована звітність передбачає представлення як фінансової, так і нефінансової, екологічної, соціальної та управлінської інформації в одному документі [4]. Форма інтегрованого звіту не обмежується поєднанням фінансової звітності та звітності про сталий розвиток. Головним завданням цього звіту є представлення та пояснення взаємозв'язків між фінансовими та нефінансовими факторами ефективності підприємства, які створюють додаткову цінність. Підготовка інтегрованої звітності сприяє формуванню інтегрованого мислення на підприємстві та дозволяє зрозуміти короткострокові, середні і довгострокові перспективи. Всі ці характеристики дозволили інтегрованому звіту стати розширеною моделлю корпоративної звітності. Важливий внесок у формування якісних характеристик сучасної інтегрованої звітності як форми звітування зробили звітність щодо корпоративної соціальної відповідальності (КСВ), звітність з розкриття інформації про капітал, екологічна звітність та звітності про сталий розвиток.

Дослідження процесу формування інтегрованої звітності є досить різновекторним. Попри швидкі темпи зростання популярності цієї форми звітності та постійне вдосконалення нормативних рекомендацій щодо її складання, досі не існує уніфікованого підходу щодо форми та способів розкриття інформації, не розроблено систему показників, що дозволяє забезпечити виконання принципу зіставності. Голов С.Ф. [16] зазначає, що в інтегрованому звіті зіставність означає не лише порівняння даних за попередні періоди, а й зіставність цільових і фактичних показників та зіставність з аналогічною інформацією, наведеною у цьому звіті.

Аналіз досліджень і публікацій. Швидке поширення концепції інтегрованої звітності та зростання популярності по всьому світі цієї форми звітування не вирішило питання якості інтегрованої звітності. У своєму дослідженні, присвяченому емпіричному аналізу якості інтегрованої звітності, А.Пістоні, Л.Сонгіні, Ф.Бавагнолі [12] зазначають, що підприємства дотримуються концепції інтегрованої звітності, але розкривається обмежена інформація щодо таких аспектів, як капітал, бізнес-модель, стратегічні пріоритети та процес створення вартості. Схожі висновки опубліковані в праці В.Стент, Т.Давлер [15], де автори наголошують, що звітності бракує контролю та належної уваги до невизначених подій у майбутньому, хоча концепція інтегрованої звітності вимагає представлення цієї інформації. Дослідження щодо впливу якості інтегрованої звітності на оцінку компанії було проведено К.В. Лі, Г.Г. Йео [11]. За результатами дослідження було виявлено позитивний зв'язок між оцінкою компанії та інтегрованою звітністю, зокрема спостерігається сильніша залежність на підприємствах з вищою організаційною складністю, що свідчить про те, що інтегрована звітність покращує інформаційне середовище в складних компаніях. Таким чином, використовуючи інтегровану звітність для забезпечення інформацією стейкхолдерів усіх рівнів,

підприємства з суттєвою часткою нематеріальних активів, різновекторними напрямками ведення бізнесу мають вищу ринкову оцінку. Також інтегрована звітність пом'якшує інформаційну асиметрію між внутрішніми користувачами звітності та зовнішніми. Додатковий аналіз показує, що фірми з високим якісним рівнем інтегрованої звітності перевершують фірми з низькою інтегрованою звітністю в оцінці їх бізнесів як на фондовому ринку, так і за показниками бухгалтерського обліку.

По суті, інтегрований звіт сприяє використанню лаконічного, послідовного та ефективного підходу до корпоративної звітності [5]. Він містить як фінансову, так і нефінансову інформацію та має на меті чітко показати взаємопов'язаність цих показників. Крім того, інтегрований звіт ставить за мету звітувати про способи використання ресурсів, згідно з концепцією шести видів капіталів, які суттєво впливають на діяльність компанії зі створення цінності в часі [3].

Метою статті є визначення критеріїв оцінки якості інтегрованої звітності.

Викладення основного матеріалу. Сьогодні створення механізму публічної фінансової та нефінансової звітності підприємства стало одним з найважливіших завдань менеджменту. Так інвестори, кредитори, постачальники та інші зовнішні користувачі інформації компанії завдяки правильно підготовленій публічній інформації отримують можливість приймати ефективні інвестиційні рішення. Для керівників підприємства, власників та інших внутрішніх користувачів система публічної фінансової та нефінансової звітності є інструментом оцінки якості управління. Структура інтегрованої звітності трансформується внаслідок впливу великої кількості факторів: глобалізація, еволюція бізнес-моделі, впровадження нових технологій у виробництво та систему управління, зміни природного середовища, соціальні виклики. Фінансова інформація, яка відображається в фінансовій звітності, тісно пов'язана з нефінансовою інформацією підприємства, яка відображає події, що впливають на зміну кількісних показників звітності, а також на рівень розвитку компанії в цілому, оскільки показники однієї звітності безпосередньо пов'язані з показниками іншої. Інтегрований звіт корисний тим, що відображає здатність компанії створювати вартість протягом тривалого часу, з врахуванням зовнішніх та внутрішніх факторів, та задовольняє запити стейкхолдерів усіх рівнів.

Поняття «інтегрована звітність» (integrated reporting) є більш широким з погляду процесного підходу, що охоплює різні види звітності та процеси її підготовки (фінансову звітність, звітність зі сталого розвитку, коментарі менеджменту) у єдине ціле [12].

Питання якості корпоративної звітності регламентовано низкою ініціатив, зокрема:

- GRI (Global Reporting Initiative) – Глобальна ініціатива зі звітності, яка регламентує показники економічної, екологічної та соціальної звітності [6];
- SASB (Sustainability Accounting Standards Board) – Рада зі стандартів звітності сталого розвитку. Стандарти оцінюють рівень розкриття фінансово суттєвої інформації про побудову сталого розвитку компаніями [13];
- SAI (Social Accountability International) – рекомендації організації щодо захисту прав людини на робочому місці [14];
- ISEA (Institute of Social and Ethical AccountAbility) – стандарти Інституту соціальної та етичної звітності (стандарт AA1000 для соціальної звітності) [1];
- CDP (Carbon Disclosure Project) – рекомендації щодо розкриття інформації про викиди вуглецю, а також протокол про викиди парникових газів [2].

Впровадження усіх згаданих ініціатив повинна була допомогти компаніям стати більш стійкими та зробити індивідуальний вклад у стабільність глобальної економіки. У 2012 році на конференції ООН по стійкому розвитку було розпочато розробку основ майбутнього Міжнародного стандарту інтегрованої звітності. Перший інтегрований звіт було створено IIRC (International Integrated Reporting Council), а об'єктом звіту стала оцінка вартості у довгостроковій перспективі через представлення фінансових і нефінансових показників.

Прийняття в 2013 році Міжнародних основ інтегрованої звітності, які визначають фундаментальні концепції і принципи формування інтегрованого звіту та характеристику основних складових елементів, не вирішило питання якості інтегрованої звітності. Інтегровану звітність доцільно розглядати як окремий механізм системи управління підприємства. Це стає можливим, оскільки звіт містить сукупність елементів, що відображають різні аспекти діяльності, які представлені як у ретроспективі, так і у перспективі та дають змогу оцінити можливості створення цінності в часі.

У 2021 році IIRC об'єднався з SASB і тепер називається Value Reporting Foundation (VRF) [10]. Сучасна структура інтегрованого звіту, яка була опублікована IIRC у 2013 році, не зазнала суттєвих змін, а лише вдосконалювалася в частині додаткових рекомендацій. Наразі щонайменше 500 компаній у всьому світі публікують інтегрований звіт відповідно до рекомендацій Міжнародної ради інтегрованої звітності [9].

Структура корпоративного управління та практики корпоративної організації відіграють важливу роль у розвитку зв'язку між різними факторами, які сприяють створенню вартості. Структура корпоративного управління сприяє прийняттю цілісного погляду на розробку стратегії, що призводить до інтеграції різних аспектів створення вартості підприємства. В такий же спосіб забезпечується формування та розвиток

інтегрованого мислення, необхідний для процесу створення цінності. Ефективна структура корпоративного управління призводить до збільшення доданої вартості, яке створює підприємство, водночас забезпечуючи основу для надання якісної інформації через інтегровану звітність.

Міжнародна рада з інтегрованої звітності визначає інтегровану звітність не просто як форму представлення інформації, але як «процес, заснований на інтегрованому мисленні, результатом якого є періодичний інтегрований звіт компанії про створення цінності протягом певного часу та відповідні комунікації щодо аспектів створення цінності [7]. Відповідно процес формування інтегрованої звітності покликаний підвищувати якість інформації, доступної для зовнішніх та внутрішніх стейкхолдерів, зокрема для прийняття рішень щодо розподілу капіталу (рис. 1).

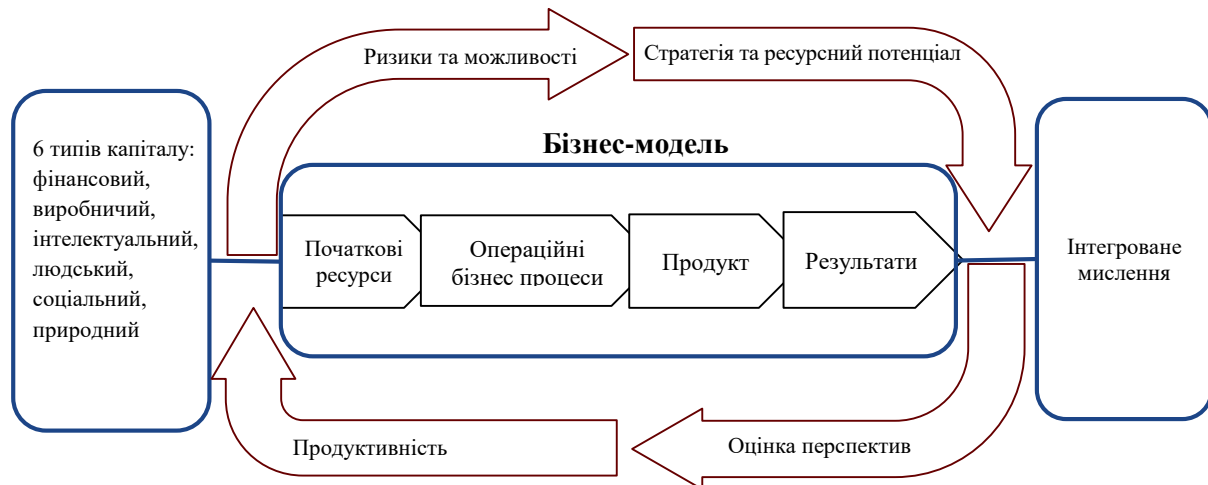

Рис. 1. Управління створенням вартості відповідно до Міжнародних основ інтегрованої звітності

Той факт, що інтегрована система звітності насправді дає переваги, аргументується такими причинами:

- спосіб створення цінності бізнесу за останні 30 років суттєво змінився під впливом багатьох факторів (глобалізація, технологічний прогрес), відповідно і стандарти звітності мають змінитися згідно з новими запитами;
- нематеріальні активи переважають у питомій вазі вартості підприємств та стають ключовими факторами створення доданої вартості, натомість фінансова звітність не здатна повною мірою це відображати;
- чим більше бізнес-моделі орієнтовані на людей і технології, тим ціннішим стає людський капітал;
- шість типів капіталу, які мають відобразитися в інтегрованому звіті, забезпечують більш повне розуміння факторів, що впливають на створення вартості;
- інтегроване звітування є інструментом для внутрішнього прийняття рішень (інтегроване мислення);
- інтегроване мислення являє собою п'ятиетапний підхід – актуальні теми та зацікавлені сторони, прогресивне управління, КРІ та інформаційні панелі, план змін, інтегрований звіт [8].

До головних факторів, які впливають на якість інтегрованого звіту, емпіричні дослідження належать: розмір фірми, галузь, національні нормативні вимоги, ефективність підприємства (рентабельність і леверидж), структура власності та механізми корпоративного управління. Однак підприємства представляють вказану інформацію у різних розділах, масштабах та використовують різні показники оцінки діяльності, що призводить до проблеми якості інформації, що надається як для внутрішніх, так і для зовнішніх користувачів.

Згідно з рекомендаціями Міжнародних основ інтегрованої звітності обов'язковими є 3 розділи, які визначають структуру та зміст звіту: фундаментальні концепції, керівні принципи та елементи змісту. Беручи до уваги вимоги Міжнародної ради з інтегрованої звітності, можемо виокремити критерії оцінки якості інформації в інтегрованому звіті (табл. 1).

Критерії оцінки якості інтегрованого звіту

Найменування оціночних показників	Критерії оцінки
Фундаментальні концепції	
Створення або зменшення вартості підприємства	Інформація про створення, примноження або втрату вартості підприємства через представлення місії, цілей підприємства та зовнішнє середовище (макроекономічні умови, технологічний процес, суспільні проблеми, екологічні виклики)
Капітали	Інформація про шість видів капіталу (фінансовий, виробничий, інтелектуальний, людський, соціальний, природний) та результати їх використання в процесі створення доданої вартості
Керівні принципи	
Стратегія та перспективний план розвитку	Інформація про стратегію підприємства, джерела створення вартості та управлінням капіталів. Інформація про ризики та загрози, враховуючи ситуації на ринку та бізнес-модель
Зіставність інформації	Кількісна та якісна інформація наводиться логічно, структуровано, чітко та зрозуміло. Використовуються ефективні елементи навігації (цифрова версія звіту використовує технологічні рішення для розмежування / пов'язаності розділів, перехресні посилання на використані дані)
Взаємодія зі стейкхолдерами	Інформація про відносини підприємства зі стейкхолдерами та ключові результати роботи з кожною з груп
Істотність	Інформація про фактори, що суттєво впливають на здатність підприємства створювати цінність, описано зовнішні та внутрішні фактори впливу на діяльність
Лаконічність	Інформація представлена коротко, без повторень, логічно
Надійність і повнота	У звіті наведено всі суттєві фактори (позитивні та негативні) без суттєвих помилок. Надійність посилюється такими засобами, як внутрішній контроль, внутрішній аудит, а також незалежне зовнішнє оцінювання
Елементи змісту	
Корпоративне управління	Інформація про структуру та склад керівництва компанії, опис процесів, що використовуються для прийняття стратегічних рішень
Бізнес-модель	Опис системи роботи, як підприємство використовує ресурси та створює кінцевий продукт. Інформація про використання ресурсів у контексті досягнення стратегічних цілей та створення вартості. Описуються види комерційної діяльності, продукти діяльності та підсумки діяльності
Ризики та можливості	Інформація про конкретні джерела внутрішніх та зовнішніх ризиків, а також заходи, що вживаються для їх мінімізації або управління ними
Результати діяльності	Якісна та кількісна інформація про результати діяльності, їх вплив на капітали у всьому ланцюжку створення вартості
Перспективи діяльності	Інформація про виклики та невизначеності, які можуть статися під час реалізації стратегії, потенційні наслідки для бізнес-моделі та майбутніх результатів діяльності
Основа підготовки та подання	Короткий опис визначення рівня суттєвості, який застосовувався під час складання звіту, короткий виклад основних підходів та методів, використаних для кількісної та якісної оцінки суттєвих факторів

Інтегрована звітність охоплює великий обсяг різної інформації, яка дозволяє користувачам зробити висновок про результати та перспективи розвитку підприємства, вплив його діяльності на навколишнє середовище та суспільство, об'єктивно оцінити ці результати та перспективи у ширшому контексті стійкості, розвитку суспільства в цілому.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Якість розкриття інформації зацікавленим сторонам є критичним питанням, особливо у випадку добровільного розкриття нефінансової інформації, яке характеризується багатьма різними стандартами, інструментами та механізмами. У сфері добровільного розкриття інформації, інтегрована звітність є найновішою формою звітування, яка призначена для покращення розуміння здатності підприємства створювати цінність у часі. Разом з тим інтегрована звітність все ще недостатньо розповсюджена, і її якість зазвичай низька через низку проблем: відсутність зв'язку між стратегією, бізнес-моделлю, продуктивністю та перспективами; обмежена наявність описів і схем; відсутність інформації щодо корпоративного управління, відносин із зацікавленими сторонами та процесу суттєвості; недостатнє використання практик зовнішнього аудиту. Усі ці проблеми вказують, що якість інтегрованої звітності все ще є важливою проблемою, яку необхідно вирішити.

Звітність, що відображає результати минулих періодів діяльності, поступається місцем звітності, спрямованої на бачення майбутнього, що забезпечує єдність та інтеграцію інформації, а це в свою чергу дозволяє побачити цілісну перспективу розвитку бізнесу, джерела конкурентоспроможності компанії та її здатність до довгострокового створення вартості.

Список використаної літератури:

1. AccountAbility's AA1000 Series of Standards [Electronic resource]. – Access mode : <https://www.accountability.org/standards/>.
2. Carbon Disclosure Project (CDP) [Electronic resource]. – Access mode : <https://www.cdp.net/en/info/governance>.
3. Cohen J.R. CSR and assurance services: A research agenda / J.R. Cohen, R.Simnett // *Auditing: A Journal of Practice & Theory*. – 2015. – № 34 (1). – P. 59–74. DOI: 10.2308/ajpt-50876.
4. De Villiers C. Integrated reporting: Background, measurement issues, approaches and an agenda for future research / C.De Villiers, E.R. Venter, P.C.K. Hsiao // *Account. Financ.* – 2017. – № 57. – P. 937–959.
5. Eccles R.G. Corporate and integrated reporting: A functional perspective / R.G. Eccles, G.Serafeim // *Corporate stewardship: Organizing for sustainable effectiveness*. – Greenleaf. – 2015. – P. 156–173.
6. GRI (Global Reporting Initiative) [Electronic resource]. – Access mode : <https://www.globalreporting.org/standards/>.
7. Integrated Reporting <IR> [Electronic resource]. – Access mode : <https://integratedreporting.org/>.
8. Integrated reporting – fad or actual benefit? STRIMgroup. Mit klarer Linie von der Strategie, über deren Umsetzung, bis hin zur Analytik [Electronic resource]. – Access mode : <https://www.strimgroup.com/en/blog/integrated-reporting/>.
9. International Integrated Reporting Council // Examples database. – 2021 [Electronic resource]. – Access mode : http://examples.integratedreporting.org/all_reporters.
10. IRC and SASB form the Value Reporting Foundation, providing comprehensive suite of tools to assess, manage and communicate value [Electronic resource]. – Access mode : <https://www.integratedreporting.org/news/iirc-and-sasb-form-the-value-reporting-foundation-providing-comprehensive-suite-of-tools-to-assess-manage-and-communicate-value/>.
11. Lee K.W. The association between integrated reporting and firm valuation / K.W. Lee, G.H.H. Yeo // *Rev. Quant. Financ. Account.* – 2016. – № 47. – P. 1221–1250.
12. Pistoni A. Integrated reporting quality: An empirical analysis / A.Pistoni, L.Songini, F.Bavagnoli // *Corp. Soc. Responsib. Environ. Manag.* – 2018. – № 24. – P. 489–507.
13. SASB Standards [Electronic resource]. – Access mode : <https://www.sasb.org/about/>.
14. Social Accountability International (SAI) [Electronic resource]. – Access mode : <https://sa-intl.org/about/>.
15. Stent W. Early assessments of the gap between integrated reporting and current corporate reporting / W.Stent, T.Dowler // *Meditari Account. Res.* – 2015. – № 23. – P. 92–117.
16. Голов С.Ф. Інтегроване звітування: концепція, методологія та організація : монографія / С.Ф. Голов, В.М. Костюченко, Р.В. Кузіна. – Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2018. – 252 с.
17. Макаренко В.Ю. Визначення суттєвості як провідного принципу формування інтегрованої звітності / В.Ю. Макаренко // *Бізнес Інформ*. – 2018. – № 3. – С. 247–251.

References:

1. Account Ability's AA1000 Series of Standards (2022), [Online], available at: <https://www.accountability.org/standards/>
2. Carbon Disclosure Project (2022), [Online], available at: <https://www.cdp.net/en/info/governance>
3. Cohen, J.R. and Simnett, R. (2015), «CSR and assurance services: A research agenda». *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, No. 34 (1), pp. 59–74, doi: 10.2308/ajpt-50876.
4. De Villiers, C., Venter, E.R. and Hsiao, P.C.K. (2017), «Integrated reporting: Background, measurement issues, approaches and an agenda for future research», *Account. Financ.*, No. 57, pp. 937–959.
5. Eccles, R.G. and Serafeim, G. (2015), «Corporate and integrated reporting: A functional perspective», *Corporate stewardship: Organizing for sustainable effectiveness*, Greenleaf, pp. 156–173.
6. GRI (Global Reporting Initiative) (2022), [Online], available at: <https://www.globalreporting.org/standards/>
7. Integrated Reporting <IR> (2023), [Online], available at: <https://integratedreporting.org/>
8. *Integrated reporting – fad or actual benefit? STRIMgroup. Mit klarer Linie von der Strategie, über deren Umsetzung, bis hin zur Analytik* (2020), [Online], available at: <https://www.strimgroup.com/en/blog/integrated-reporting/>
9. «International Integrated Reporting Council», *Examples database* (2021), [Online], available at: http://examples.integratedreporting.org/all_reporters
10. *IRC and SASB form the Value Reporting Foundation, providing comprehensive suite of tools to assess, manage and communicate value* (2022), [Online], available at: <https://www.integratedreporting.org/news/iirc-and-sasb-form-the-value-reporting-foundation-providing-comprehensive-suite-of-tools-to-assess-manage-and-communicate-value/>
11. Lee, K.W. and Yeo, G.H.H. (2016), «The association between integrated reporting and firm valuation», *Rev. Quant. Financ. Account.*, No. 47, pp. 1221–1250.
12. Pistoni, A., Songini, L. and Bavagnoli, F. (2018), «Integrated reporting quality: An empirical analysis», *Corp. Soc. Responsib. Environ. Manag.*, No. 24, pp. 489–507.
13. SASB Standards (2023), [Online], available at: <https://www.sasb.org/about/>
14. Social Accountability International (SAI) (2023), [Online], available at: <https://sa-intl.org/about/>
15. Stent, W. and Dowler, T. (2015), «Early assessments of the gap between integrated reporting and current corporate reporting», *Meditari Account. Res.*, No. 23, pp. 92–117.
16. Holov, S.F., Kostyuchenko, V.M. and Kuzina, R.V. (2018), *Intehrovane zvituvannia: kontseptsiiia, metodolohiia ta orhanizatsiia*, monohrafiia, Vydavnychiy dim «Helvetyka», Kherson, 252 p.
17. Makarenko, V.Yu. (2018), «Vyznachennia suttievosti yak providnoho pryntsyphu formuvannia intehrovanoi zvitnosti», *Biznes Inform*, No. 3, pp. 247–251.

Орлов Ігор Віталійович – доктор економічних наук, професор, професор кафедри обліку і аудиту Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II.

<https://orcid.org/0000-0003-3119-0698>.

Наукові інтереси:

- облік і аудит зобов'язань підприємств.

Orlov I.V.

Integrated reporting quality and its characteristics

The article examines the quality of integrated reporting. Integrated reporting is a form of corporate reporting that presents value creation information for all stakeholders, including financial, non-financial, environmental, social and management information. This form of the report allows you to understand the relationships between financial and non-financial factors of the enterprise's performance, which create additional value. Research shows that integrated reporting improves the information environment of companies, increases their market value, and mitigates information asymmetry between internal and external reporting users. In 2013, the International Board of Integrated Reporting was created to define the fundamental concepts and principles of the formation of an integrated report, as well as to assess its quality. Currently, about 500 companies around the world publish an integrated report in accordance with the recommendations of the International Council for Integrated Reporting. The structure of corporate governance and corporate organization practices help form a holistic view of strategy development, which leads to the integration of various aspects of enterprise value creation, as well as to increasing added value and presenting quality information through integrated reporting. The article provides criteria for evaluating the quality of integrated reporting. The specified criteria are considered by the International Board of Integrated Reporting as mandatory requirements. Disclosure of quality information through integrated reporting provides an opportunity to objectively assess the results and prospects of the enterprise's development, the impact of its activities on the environment and society.

Keywords: integrated reporting; information quality; management; corporate social responsibility; sustainability.

Стаття надійшла до редакції 25.01.2023.